



# SGH

Informator	2015/2016
Tytuł oferty	Procesy urbanizacyjne i metropolizacja
Sygnatura	233650 - 0066 <span style="float: right;">3 pkt. ECTS</span>
Prowadzący	dr hab., prof. SGH Maciej Karol Cesarski

## A. Cel przedmiotu

Przedstawienie pojęcia, definicji, miar, faz i płaszczyzn przebiegu procesów urbanizacji, w tym metropolizacji oraz form rozwoju procesów urbanizacyjnych i związanych z tym aspektów myśli urbanistycznej. Przybliżenie przebiegu urbanizacji w Polsce, Europie zachodniej i innych wybranych krajach świata. Zapoznanie z metropolizacją w tym z aparaturą pojęciową i kryteriami oraz stanem w Polsce, państwach Europy zachodniej i świata. Nakreślenie problemów przyszłych badań metropolizacji w Polsce. Wskazanie prognoz urbanizacji i metropolizacji. Urbanizacja polega na wzroście ilości i wielkości miast, gęstości ich zaludnienia i zagęszczenia zabudowy o różnicujących się formach i funkcjach, a także na rozwoju komunikacji, rynków produkcji i wymiany dóbr oraz innych funkcji i instytucji. Jest społeczno-gospodarczym procesem przekształcania społeczności wiejskich w zróżnicowaną wewnątrznie społeczność miejską. Od czasów rewolucji przemysłowej rozwój społeczno-gospodarczy związany jest ściśle urbanizacją i jej zmieniającym się oddziaływaniem na obszary funkcjonalne miast. Współczesna urbanizacja, stanowiąca czynnik globalizacji, ma szerokie uwarunkowania związane ze sposobem podchodzenia do rozwoju cywilizacyjnego. Jej obecnie najbardziej przejawiającym się wyrazem jest dawno znana metropolizacja, polegająca na osłabianiu związków gospodarczych dużego miasta z otaczającym regionem na rzecz zacieśniania relacji z dalszymi obszarami, a dziś niekiedy bardzo odległymi częściami świata oraz licznych tego konsekwencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych.

## B. Program przedmiotu

Urbanizacja to wzrost ilości i wielkości miast o różnicujących się formach i funkcjach. Jest procesem przekształcania społeczności wiejskich w zróżnicowaną społeczność miejską. Najbardziej przejawiającym się wyrazem współczesnej urbanizacji jest metropolizacja. Metropolizacja polega na osłabianiu związków gospodarczych dużego miasta z otaczającym regionem na rzecz relacji z dalszymi obszarami oraz licznych tego konsekwencjach społeczno-gospodarczych i przestrzennych.

## C. Szczegółowe przedmiotowe efekty kształcenia

Wiedza	<p>Student powinien:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Znać podstawowe pojęcia i terminy z zakresu problematyki urbanizacyjnej i łączących się z tym aspektów urbanistyki.</li> <li>2. Rozpoznawać i określać najważniejsze fazy procesów urbanizacji i płaszczyzny jej rozwoju oraz dostrzegać ich związki z rozwojem społeczno-gospodarczym.</li> <li>3. Rozróżnić specyfikę problemów urbanizacyjnych i ich oceny w różnych wymiarach przestrzennych: lokalnym, regionalnym, krajowym, międzynarodowym i globalnym.</li> </ol>
Umiejętności	<p>Słuchacz wykładu nabywa wiadomości teoretyczne i umiejętności niezbędne do interdyscyplinarnego samodzielnego analizowania procesów urbanizacyjnych i metropolizacji. Student może zatem określać główne kierunki tych procesów oraz ich konsekwencje dla rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, oceniać wpływ zmian strukturalnych w tym zakresie oraz stosować właściwe metody rozwiązywania pojawiających się problemów w różnych skalach przestrzennych. Może także identyfikować zyski i straty społeczno-gospodarcze związane ze stosowaniem konkretnych rozwiązań z udziałem czynnika publicznego, dokonywać analiz ich różnych wariantów, a także przewidywać konsekwencje działań w zakresie procesów urbanizacyjnych i metropolizacji.</p>
Kompetencje społeczne	<p>Słuchacz wykładu staje się kompetentny w samodzielnej analizie liczbowych danych statystycznych i innych danych ilustrujących w sposób wielopłaszczyznowy i kompleksowy przebieg procesów urbanizacji i metropolizacji.</p>

#### D. Semestralny plan zajęć

- 1 Pojęcie, definicje, miary oraz fazy urbanizacji i płaszczyzny jej rozwoju.
- 2 Urbanizacja a suburbanizacja, jej pochodne i konsekwencje.
- 3 Myśl urbanistyczna w historycznym procesie urbanizacji.
- 4 Procesy i etapy urbanizacji w Polsce XX i XXI wieku.
- 5 Problemy suburbanizacji w Polsce - przykłady i rozwiązania.
- 6 Procesy urbanizacji w Europie Zachodniej i innych państwach kontynentu w XX i XXI w.
- 7 Procesy urbanizacji w wybranych państwach świata.
- 8 Procesy konurbacji w Europie Zachodniej.
- 9 Metropolia i obszar metropolitarny - pojęcie, definicje, kryteria funkcjonalne.
- 10 Metropolizacji i jej kryteria a największe miasta w Polsce.
- 11 Metropolizacja w wybranych państwach Europy Zachodniej i świata.
- 12 Rozwój metropolii w gospodarce informacyjnej - układ globalny i regionalny.
- 13 Metropolie i metropolizacja - aspekty społeczne i socjologiczne.
- 14 Zakres i problemy przyszłych badań metropolizacji w Polsce.
- 15 Perspektywy i prognozy urbanizacji i metropolizacji w Polsce, Europie i na świecie.

**E. Literatura podstawowa (obowiązkowe podręczniki)**

D.Szymańska, Urbanizacja na świecie, PWN, Warszawa 2007; Współczesne procesy urbanizacji i jej skutki, red. I.Jeżdżewska, Wyd. UŁ, Łódź 2005; Problem semiurbanizacji, red. P.Lorens, Urbanista, Warszawa 2005; Profesor Adam Andrzejewski i jego dzieło. (Procesy mieszkaniowe, urbanizacyjne i społeczne), Wybór pism, red. A.Stasik, M.Cesarski, Warszawa, KPZK PAN "Biuletyn" 2001; J.Grzeszczak, Tendencje kontrurbanizacyjne w krajach Europy zachodniej. Warszawa, PAN IGiPZ, "Prace Geograficzne" 1996 nr 167; J.Parysek, Miasta polskie na przełomie XX i XXI wieku. Rozwój i przekształcenia strukturalne, Wydawnictwo Naukowe Bogucki, Poznań 2005; M.Cesarski, Starzenie się społeczeństw a mieszkalnictwo i rozwój miast, "Problemy Rozwoju Miast" 2005, nr 1-2; M.Cesarski, Doświadczenia urbanizacji na Zachodzie we współczesnym rozwoju społeczno-gospodarczym Polski, w: Wzrost gospodarczy i rozwój społeczny jako paradygmaty współczesności, red. J.Osiński, Warszawa, SGH, 2003; B.Jałowicki, Metropolie, Białystok, Wyd. WSFiZ w Białymstoku, 1999; T.Markowska, T.Marszał, Metropolie, obszary metropolitalne, metropolizacja. Problemy i podstawowe pojęcia, Copyright by KPZR PAN, Warszawa 2006.

**F. Literatura uzupełniająca**

G.Gorzelał, M.Smętkowski, Metropolia i jej region w gospodarce informacyjnej, Scholar, Warszawa 2005; M.Herbst, Koniunktura gospodarcza metropolii, Warszawa, Wyd. Naukowe Scholar, 2003; B.Jałowicki, M.Szczepański, Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej, Scholar, Warszawa 2002; M.Cesarski, Urbanizacja w Polsce i sąsiednich krajach transformacji - ludność oraz mieszkania na początku XXI wieku, w: Polska i jej sąsiedzi. Uwarunkowania gospodarcze, polityczne i kulturowe, red. J.Osiński, SGH Warszawa 2005; Koncepcja reurbanizacji w Europie i w Polsce, red. E.Heczko-Hyłowa, IRM, Kraków 2005.

**G. Najważniejsze publikacje autora(ów) dotyczące proponowanych zajęć**

1.M. Cesarski, Starzenie się społeczeństw a mieszkalnictwo i rozwój miast, "Problemy Rozwoju Miast" 2005, nr 1-2, s. 36-45. 2. M. Cesarski, Doświadczenia urbanizacji na Zachodzie we współczesnym rozwoju społeczno-gospodarczym Polski. (w:) Wzrost gospodarczy i rozwój społeczny jako paradygmaty współczesności, red. J. Osiński, Warszawa, SGH, 2003, s. 459-476. 3. M. Cesarski, Demograficzne potrzeby mieszkaniowe w europejskich procesach urbanizacji (w:) Gospodarka, społeczeństwo, przestrzeń w tradycji i badaniach Katedry Samorządu Terytorialnego i Gospodarki Lokalnej SGH, red. nauk. Z. Strzelecki, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne 1968-2008, Oficyna wydawnicza SGH, 2008, s. 67-82. 4. M. Cesarski, Procesy urbanizacyjne jako czynniki zagospodarowania przestrzennego, (w:) Gospodarka regionalna i lokalna w Polsce. Czynniki i bariery, red. nauk. Z. Strzelecki, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2011, s. 219-245. 5. M. Cesarski, Mieszkanie i warunki mieszkaniowe jako wyznacznik procesów demograficznych ? Polska na tle powojennej Europy Zachodniej, (w:) Współczesne problemy demograficzne - rzeczywistość i mity. Ujęcie krajowe, regionalne i globalne, red. nauk. J. Osiński, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2011, s. 121-142.

**H. Sygnatury wymaganych prerekwizytów**

nie są wymagane

**I. Wymiar i forma zajęć**

	Stacj.	Sb.Niedz.	Popołud.
Ogółem:	30	14	30
Wykład	30	14	30

**J. Elementy oceny końcowej**

egzamin ustny 100%

**K. Wymagana znajomość języka obcego**

nie jest wymagana

**L. Kryteria selekcji**

Kolejność zgłoszeń

**M. Metody prowadzenia zajęć**

dyskusje